24-мĕш çул тухать. Хакĕ 15 пус.

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

1941
ДЕКАБРЬ
6
ШАМАТКУН
288 (6003) №

Чăваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

Авăн çапнă çĕрте молотилкăсемпе туллин усă курмалла

Улттăмĕш уйăх ĕнтĕ геройла Хĕрлĕ Çар пирĕн çĕршыва сĕмсĕрленсе кĕнĕ нимĕç захватчикĕсене хирĕç паттăррăн та хăватлăн кĕрешет. Боецсен, командирсен тата политработниксен мухтавлă та чыслă кĕрешĕвĕ пирĕн ĕççыннисене çĕнĕ çĕнтерӳсем тума, тăван çĕршывшăн ывăнма пĕлмесĕр ĕçлеме хавхалантарать. Совет патриочĕсем, вĕсем кирек мĕнле ĕçре ĕçлессĕ пулсан та, халăхсен юратнă Хĕрлĕ Çарне активлăн пулăшаççĕ, харпăрхăй вырăнĕсенче тӳрĕ кăмăлпа ĕçлеççĕ.

Сталин юлташ Мускав Совечĕн чаплă ларăвĕнче тунă докладпа хавхаланса, юлашки вăхăтра республикăри нумай колхозсем авăн çапса пĕтерчĕç. Авăн çапнă тата кĕлте турттарса капана хывнă çĕрте ĕçлекен колхозниксене натурăпа тӳлемелле тунă çĕнĕ йĕрке ялхуçалăх ĕçĕсене чылаях вăйлатма пулăшрĕ. Çак иртнĕ кунсенче кăна Ишлей районĕнчи 17 колхозра авăн çапса пĕтернĕ. «Эстафета» колхоз мĕнпур культурăсем тăрăх та авăн çапса пĕтерчĕ. Кунта ĕçе тĕрĕс организациленипе, ялхуçалăх машинисемпе туллин усă курни авăн çапас ĕçе хăвăрт вĕçлеме пулăшрĕ. Колхозниксем кăнтăрла авăн çапнă çĕрте, каçхине вара выльăх витисене юсанă тата улăм урисем купаланă çĕрте ĕçленĕ. Уйрăм колхозниксем ĕçе хăвăртлатмалли майсем шыранă. Орлов колхозник паха сĕнӳ панă. Унăн сĕнĕвĕ тăрăх, кĕлтесене вăтаран татнă. Мĕншĕн тесен кĕлтесем вăрăм тата вĕсен вĕçĕсем йĕпенсе пăрланнă пулнă, çакă молотилкăпа тухăçлăн ĕçлеме чăрмантарнă. Орлов колхозник сĕнĕвĕ ĕç тухăçлăхне малтанхинчен икĕ хут ӳстерме пулăшнă.

Куславкка районĕнчи «Динамо» колхозра электричество вăйĕпе кунĕн-çĕрĕн авăн çапаççĕ. Молотилкăсемпе туллин усă кураççĕ. Çакă вара чылай колхозниксене авăн çапас ĕçрен пушатса, ытти ĕçсенче ĕçлеме май парать.

Сĕнтĕр районĕнчи «Крестьянская газета» колхозра авăн çапас ĕçе аван организациленĕ. Молотилкăсем пĕр чарăнмасăр ĕçлеççĕ. Нормăна ирттерсе тултаракансем ĕçкунĕ илнисĕр пуçне çĕнĕ йĕрке тăрăх кунсерен 4-шар килограмм таран тĕштырă илеççĕ. 67 çулти Сергеев колхозник, икĕ кун хушши авăн çапнă çĕрте ĕçлесе, 7 килограмм ытларах тĕштырă илнĕ.

Вăрмар районĕнчи «Красная Кубня» колхозра сложнăй молотилкăпа ĕçлекен машинист Кондратьев юлташ çĕнĕ йĕрке тăрăх, кашни сменăрах 20 килограмм таран тĕштырă илет. Çакăн пек примерсене татах та илсе кăтартма пулать. Малта пыракан колхозсем ялхуçалăх машинисемпе тухăçлăн ĕçлесçĕ, колхозниксене ĕçе тĕрĕс вырнаçтарса тухаççĕ.

Партипе правительство палăртнă срок тăрăх, декабрĕн 10-мĕш тĕлне авăн çапса пĕтермелле. Палăртнă срок çитесси нумай юлмарĕ, анчах республикăри уйрăм районсенче авăн çапасси çапах та вăрахăн пулса пырать. Декабрĕн 1-мĕш тĕлне, республикипе илсен, акса пуçтарса илнĕ лаптăкри тырпула çурри ытларах кăна çапнă. Иртнĕ пилĕккунлăхпа танлаштарсан, авăн çапасси темиçе процент çеç ӳснĕ. Вăрçă вăхăтĕнче çакăн пек хăвăртлăхпа ĕçлени пачах юрăхсăр. Халĕ пирĕн мĕнпур ĕçе фронт интересĕсене пăхăнтарса пымалла.

Уйрăм районсем, сăмахран, Хĕрлĕ Чутай, Красноармейски, Шăмăршă, Тăвай, Комсомольски, Куславкка районĕсем авăн çапас тĕлĕшпе уйрăмах начар ĕçлеççĕ. Çак районсенчи çĕрĕç оргăнĕсем колхозсенче авăн çапас ĕçе конкретно ертсе пыни çук. Хĕрлĕ Чутай райçĕрĕç пайĕнче районри колхозсенче авăн çапас ĕç мĕнле пынине тĕплĕн пĕлмеççĕ. Колхозсенче ĕç вăйĕпе тĕрĕс усă курмаççĕ. Райçĕрĕç пайĕнче ĕçлекенсем колхозсенче авăн çапасси юлса пынине тĕрлĕ объективнăй сăлтавпа ăнлантарса пама пăхаççĕ. Çав вăхăтрах колхозсенче молотилкăсем ĕçлемесĕр лараççĕ. Декабрĕн 1-мĕш тĕлне Хĕрлĕ Чутай районĕ 35,9 процент кăна авăн çапнă. Иртнĕ пилĕккунлăхра авăн çапассин хăвăртлăхĕ пачах ӳсмен.

Комсомольски районри колхозсенче авăн çапнă çĕрте мĕнпур молотилкăсенчен çуррипе кăна усă кураççĕ. Ыттисем вара ĕçлемесĕр лараççĕ. Куславкка районĕнчи «Волгарь» колхозра — пĕр молотилка, «Первая пятилетка» колхозра комбайн ĕçлемесĕр ларать. Вĕсен пĕрер пĕчĕк пайĕсене юсамалла та ĕçе тытăнмалла. Октябрьски районри «Социализм» колхозра сложнăй молотилка ахалех ларать. МТС руководителĕсем авăна хăвăртрах çапса пĕтерессишĕн питех тăрăшмаççĕ пулас.

Отечественнăй аслă вăрçăн фрончĕсенче юнлă çапăçусем пынă вăхăтра пирĕн колхозсен нихăçанхинчен те лайăхрах ĕçлемелле, хăвăртрах авăн çапса пĕтерессишĕн кĕрешмелле. Машинно-тракторнăй станцисенчи тата колхозсенчи мĕнпур молотилкăсемпе туллин усă курмалла, вĕсене пĕр сехетлĕхе те ахаль лартмалла мар.

Çĕрĕç Халăх Комиссариачĕн тата унăн вырăнсенчи оргăнĕсен колхозсене ертсе пырассине вăйлатмалла. Халĕ партипе правительство кăтартнă срок тĕлне авăн çапса пĕтерессишĕн мĕнпур вăя мобилизацилемелле.

Коммунистсен ĕçе ертсе пымалла

КОМСОМОЛЬСКОЕ. Çак кунсенче районра коммунистсен пухăвĕ пулса иртрĕ. Пуху Сталин юлташ Октябрь уявĕ кунĕсенче Мускавра тунă докладра партнă задачăсене партин вырăнти организацийĕсем мĕнле пурнăçа кĕртме тытăннине пăхса тухрĕ. Çак ыйтупа пухура ВКП(б) райкомĕн секретарĕ Мышкин юлташ доклад туса пачĕ.

Сталин юлташăн докладне районри ĕççыннисем пысăк хавхаланупа итлерĕç. Ăна кашни ĕççыннине ăнлантарса парас тĕлĕшпе районра агитаторсемпе беседчиксем 250 çын ытла ĕçлеççĕ. Нумай колхозсенче тата промартельсемпе учрежденисенче Сталин юлташ кăтартса панă задачăсене пурнăçламалли майсем палăртас тĕлĕшпе пухусем пулса иртрĕç. Çав пухусенче ĕççыннисем пĕр шухăш-кăмăлпа Хĕрлĕ Çара пулăшас, тăван çĕршывăн вăй-хăватне çирĕплетес тĕлĕшпе вăя темиçе хут ӳстерсе ĕçлеме обязательствăсем илчĕç.

Халăхсен юратнă çулпуçĕ кăтартса панине тĕпе хурса, халĕ районри нумай колхозсем, тĕслĕхрен, «Интернационал», «Красный клевер», «Хунав», «Первое августа» тата ыттисем те çак кунсенчех авăн çапса пĕтереççĕ.

Авăн çапас ĕçре нормăна тултарса ĕçлекенсене ĕçшĕн хушса тӳлемелли йĕрке колхозниксен хастарлăхне вăйлатрĕ. «Ударник» колхозра авăн çапасси ăнăçлăн пулса пырать. Ĕçе нормăран ирттерсе тăвакан колхозницăсен речĕ куллен хутшăнать. Ноябрĕн 23-мĕшĕнче лайăх ĕçлесе, ĕçкунĕ çине тухакан тырпулсăр пуçне, Лидова юлташ 14 килограмм, Калалова, Кокарева, Измайлова юлташсем 10-шар килограмм тĕштырă илчĕç.

Сталин ячĕпе тăракан колхозра тракторпа ĕçлекен молотилкăпа сменăра 100 центнер тĕштырă çапса кăлармалла пулсан, 135—140 центнер çапса кăлараççĕ. Красноармеец арăмĕ Федора Мурзаева юлташ, кĕлте парса тăраканскер, кашни кунах 4—5-шер ĕçкунĕ тăвать. Çапла вара çĕнĕ постановлени тăрăх ăна çав ĕçкунĕсем çине хушса 3—4 килограмм таран тĕштырă тӳлеççĕ. 74 çула çитнĕ колхозник Н. Алексеев кунсеренех виçшер ĕçкунĕ тăвать, стахановла ĕçшĕн ăна çав ĕçкунĕсем çине хушса 2—3-шер килограмм тĕштырă параççĕ.

Колхоз авăна алăпа çапас ĕçе те лайăх организациленĕ. Мария Семенова, Васса Матвеева, Фекла Фадеева колхозницăсем авăна алăпа çапса ĕçкунĕсем çине хушса 3—4-шар килограмм тырă илеççĕ.

Авăн çапас ĕçе лайăх туса пыракан колхозсем татах та пур. Анчах, пĕтĕмĕшпе илсен, район çак ĕçре кая юлса пырать. Уйрăмăнах «Красный маяк», «Дубовка», «Красный Восток», «Правда», «Большевик» колхозсем япăх ĕçлеççĕ. Çав колхозсем начар ĕçлени колхозра ĕç дисциплини япăххинчен, колхоз руководителĕсем ĕçри ответлăха туйса ĕçлеменнинчен килет. Райçĕрĕç пайĕ те (заведующийĕ Казаков юлташ) çав колхозсене ĕçре çителĕклĕн пулăшман.

Районри колхозсен авăн çапас ĕçе правительство палăртнă сроксенче вĕçлеме пур майсем те пур. Машинăсем, çынсем çителĕклĕ. Ĕç кая юлса пыни партин хăшпĕр вырăнти организацийĕсем массăна организацилеме пĕлменнине кăтартса парать. Районра молотилкăсемпе, тракторсемпе, комбайнсемпе кирлĕ таран усă курмаççĕ. Молотилкăсем нумайĕшĕсем ĕçлемесĕр лараççĕ. Партин вырăнти организацийĕсен çак ыйтупа халех интересленмелле. Колхозсен ĕç дисциплинине çирĕплетес пулать, пĕтĕм вăя пухса, правительство палăртнă срокра авăн çапса пĕтермеллех.

Коммунистсен районри пухăвĕ райуполнаркомзаг ĕçне хытă критиклерĕ. Ялхуçалăх продукчĕсене хатĕрлесси начар пырать. Нумай колхозсем государство умĕнчи обязательствăсене пурнăçласа çитермен. Районра 51 колхоз, вĕсенчен аш-какайпа сĕт-çу—20 колхоз, çăм—12 колхоз, çăмарта—13 колхоз çеç парса татнă. Ку енĕпе единоличниксем кайра пыраççĕ.

Коммунистсен пухăвĕ вырăнти организацисемпе кашни уйрăм коммуниста çак çитменлĕхсене кĕске вăхăтрах пĕтерме, ĕçе кирлĕ пек ертсе пыма, фронта пулăшу памашкăн ĕççыннисене татах та ытларах мобилизацилеме хушса хăварчĕ.

П. АРХИПОВ.

Совет Информаци Бюровĕнчен

Декабрĕн 4-мĕшĕнчи каçхи пĕлтерӳ

Декабрĕн 4-мĕшĕнче пирĕн войскăсем противника хирĕç пур фронтсенче те çапăçнă.

Декабрĕн 3-мĕшĕнче сывлăшри çапăçусенче нимĕçсенне 5 самолет пĕтерсе тăкнă. Пирĕн пĕр самолет пĕтнĕ.

Декабрĕн 4-мĕшĕнче Мускав патĕнче нимĕçсенне 21 самолет персе антарнă.

* * *

Декабрĕн 3-мĕшĕнче пирĕн авиаци нимĕçсенне 24 танк, икĕ бронемашина, войскăсемпе грузсем турттарса пыракан 335 автомашинăна, 10 полевой оруди, 21 зенитнăй установка, горючи тултарнă 4 автоцистернăна, грузсем тиенĕ 30 лава пĕтерсе тăкнă, тăшманăн пехотине пĕр полка çити тата юланутçăсене 100 çынна вĕлерсе пĕтернĕ, сапаласа янă.

* * *

Хĕвеланăç фрончĕн участокĕсенчен пĕринче пирĕн чаçсем тăшманăн колоннине аркатса тăкнă. Нимĕçсен салтакĕсемпе офицерĕсем 1000 çын ытла тата 12 танк пĕтнĕ. Нимĕçсен салтакĕсемпе офицерĕсене 40 çынна тыткăна илнĕ. Çак участокрах Новиков юлташăн боецĕсем фашистсен салтакĕсемпе офицерĕсене 300 çынна вĕлерсе пĕтернĕ. Хĕвеланăç фрончĕн тепĕр участокĕнче Масленников юлташăн боецĕсем виçĕ кун хушшинчи çапăçусенче нимĕçсенне 8 оруди, 11 миномет, 22 пулемет, икĕ раци пĕтерсе тăкнă, противникăн салтакĕсемпе офицерĕсене 3000 çынна вĕлерсе пĕтернĕ.

* * *

Кăнтăр-Хĕвеланăç фрончĕн участокĕсенчен пĕринче кĕрешекен пирĕн чаçсем икĕ кун хушшинчи çапăçусенче нимĕçсенне 15 танк, 3 бронемашина, 40 автомашина пĕтерсе тăкнă тата фашистсен салтакĕсемпе офицерĕсене 700 çынна вĕлерсе пĕтернĕ.

* * *

Михеенко сержантăн пулеметнăй расчечĕ юлашки эрне хушшинчи çапăçусенче тăшманăн 6 самолетне персе антарнă. Пулеметчик-зенитчиксем тĕл персе фашистсенне «Юнкерс-88» йышши икĕ самолета, «Дорнье—215» йышши икĕ самолета, «Мессершмитт-109» йышши пĕр самолета тата тепĕр «Хейнкель-126» йышши самолета персе антарнă.

* * *

Калинин облаçĕн нимĕçсем оккупациленĕ районĕсенче кĕрешекен партизансен отрячĕсем, туллимар даннăйсем тăрăх, фашистсен салтакĕсемпе офицерĕсене нумай çĕршер çынна вĕлерсе пĕтернĕ, 21 кĕпере, вăл шутран иккĕшĕ чугунçул кĕперĕ, артиллерин икĕ складне, боеприпассем турттарса пыракан чугунçул составне, снарядсем тиенĕ 13 автомашинăна взрыв туса сирпĕтнĕ, горючи усракан икĕ склада, 300 тонна бензин усракан нефтебазăна çунтарса янă, обмундированисем усракан 4 склада, автомашинăсемпе лавсене нумай пĕтерсе тăкнă, войскăсем турттарса пыракан виçĕ чугунçул составне ӳпĕнтерсе янă. Калинин облаçĕнче партизанла движени кунран кунах ӳссе тĕреклense пырать.

* * *

Дон çинчи Ростов патĕнче нимĕçсен СС «Викинг» дивизине çапса аркатнă чухне пирĕн чаçсем нимĕçсен «Нордланд» полкĕнчи салтаксен яма ĕлкĕреймен çырăвĕсене нумай тытса илнĕ. Çак çырусем ятарласа суйласа илнĕ гитлерла пуçкасакансем те çавтери ывăнса çитнине, хăвăртрах киле тавăрăнасшăн тăнине кăтартса параççĕ. Салтак Карл килне çапла çырать: «Халĕ пире Российăран тухса каймамай килес пулсан, пирĕншĕн унтан ытла савăнăç çук, мĕншĕн тесен кунта пулни хăвна ху вĕлерни пекех». Вилли Франц ӳпкелешсе çапла çырать: «...Российăра питĕ сивĕ, эпир пурте шăнса хытăркаса ларатпăр. Пирĕн дивизи 16-мĕш кун ĕнтĕ кунта тăрать, çак хушăра эпир пурте выçă, çимелли нимĕн те çук, пире нимĕн те памаççĕ. Тепĕр ик-виç сăмах пире пыйтăсем хĕн кăтартни çинчен. Манăн ӳт сурансемпе витĕнчĕ. Хăвăртрахчĕ киле». Келлер салтак çапла çырать: «Пирĕн пурин те пĕр шухăш, пĕр ĕмĕт — киле, Германие каясси». Гетлих лейтенант хăйĕн тăванĕсем патне çырнă çырăвĕнче йăнăш турăм тесе йышăнать. Гетлих вăрçа часах пĕтессе шаннă, анчах та халĕ вăрçă питĕ вăйлă та хаяр пулассине ăнланса илнĕ.

Унтер-офицер Бойме фронтри нумай кунсенчен пĕри çинчен çырса кăтартать: «Паян пирĕн патра тамăк, çакă вăл виçĕ кун пырать ĕнтĕ. Вырăссем кăнтăрла та, каçхине те переççĕ. Вĕсем халиччен курман çирĕплĕхпе тăрса çапăçаççĕ, эпир кашни минутăрах вилĕм кĕтетпĕр».

Декабрĕн 5-мĕшĕнчи ирхи пĕлтерӳ

Декабрĕн 5-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле пирĕн чаçсем противника хирĕç пур фронтсенче те çапăçнă.

* * *

Хĕвеланăç фрончĕн участокĕсенчен пĕринче, противника хирĕç хаяррăн çапăçса, пирĕн боецсем пĕр кун хушшинче нимĕçсен 12 танкне, 10 орудине, 5 минометне пĕтерсе тăкнă тата тăшманăн салтакĕсемпе офицерĕсене 1.300 çынна вĕлерсе пĕтернĕ. Фронтăн тепĕр участокĕнче нимĕçсен 15 танкне пĕтерсе тăкнă.

* * *

Кăнтăр фронтĕнчи чаçсем, нимĕçсен каялла чакакан войскисене хăваласа пырса, пĕр кун хушшинче халăх пурăнакан 90 пункта ирĕке кăларнă. Харитонов юлташăн боецĕсем виçĕ кун хушшинчи çапăçусенче нимĕçсенне 34 танк, 53 оруди, 58 пулемет, 154 машина тата ытти нумай тĕрлĕ трофейăсем тытса илнĕ.

* * *

Лейтенант Желновский тата красноармеецсем Денисов, Зиман, Петров юлташсем çĕрле противникăн тылне сăрхăнса кĕнĕ. Хăюллă разведчиксем белофинсен офицерĕсем ларса пыракан çăмăл машинăна, нимĕç салтакĕсем ларса пыракан грузовой машинăна пĕтерсе тăкнă, çавăн пекех неприятелĕн пехотинецĕсем вырнаçнă икĕ çурта вут тĕртсе çунтарса янă.

* * *

Хĕрлĕ Çар хăватлăн пыра-пыра çапнипе фашистла воякăсен çапăçури чăрсăрлăхĕ вĕçĕмрен чакса пырать. Нимĕçсен 77-мĕш пехотнăй дивизийĕн 55-мĕш полкĕнчен тыткăна лекнĕ Фридрих Рейнштак салтак çапла каласа парать: «Нимĕç çарĕнче дисциплинăна хĕçпăшал вăйĕпе тытса тăраççĕ. Пĕр пулеметчик хăйĕн пулеметĕнчен пеме чаранна. Ăна вара Буйс фельдфебель пистолетран персе пăрахрĕ. Иккĕмĕш тĕслĕх: тепĕр пулеметчик, унăн пулемечĕ ĕçлемест тесе, çавăнпа вăл пеме пултараймасть, тесе пырса каларĕ. Вара ун патне Лох майор утса пычĕ те ăна персе пăрахрĕ». Нимĕçсен 137-мĕш пехотнăй дивизийĕн 449-мĕш полкĕнчи çыхăну группин ефрейторĕ Маркус Хехембергер çапла пĕлтернĕ: «Салтаксен шухăш-кăмăлĕсем питех те япăх, анчах та эпир çакăн çинчен уççăн калама пултараймастпăр. Кам та пулин илтсен—турăçăм вара... Салтаксен пурин те пĕр шухăш—хăвăртрах каялла тавăрăнасси. Пирĕн хушăра, лазарета лексе вăрçăран хăтăлас тесе, хăйсене хăйсем амантакансем те сахал мар».

* * *

Грецире Эдесса тата Вирия станцийĕсем хушшинчи чугунçул çинче Греци партизанĕсем нимĕçсен çар эшелонне крушени тунă. Çакăнта 120 салтак ытла вилнĕ тата аманнă.

* * *

Вĕренсе професси хăвăртрах алла илесси, производствăра фронта кайнă ашшĕсемпе пиччĕшĕсене улăштарасси,—çакăн пек шухăш-кăмăлпа пурăнаççĕ ремесленнăй тата чугунçул училищисенче, ФЗО шкулĕсенче вĕренекен çамрăк патриотсем. Горький хулинче ученик-сталеварсем Пинаев, Ломтев, Бугров, Кураков тата ытти юлташсем сталеварсен, канавщиксен тата ковшевойсен вырăнĕсене тăрса ăнăçлăн ĕçлеççĕ. Халĕ ĕнтĕ вĕсем хăвăрт шăратса кăлармалли япаласене шăратса кăлараççĕ, ĕç нормисене 120-шер процент е ытларах та тултарса пыраççĕ. Ученикçем—сивĕ прокатăн вальцовщикĕсем Щелкунов, Глотов тата Ванюшин юлташсем вальцовщиксен ĕçне ăнăçлăн туса пыраççĕ. Щелкунов юлташ йывăр специальность вĕренсе алла илнĕ, вăл çитĕннĕ рабочин нормисене кулленех 130—135-шер процент тултарса пырать. Ученик-электрослесарь Окис юлташ Хĕрлĕ Çара мобилизациленĕ мастер вырăнне йышăннă, вăл тин кăна ĕçлеме тытăннă электрослесарьсен группине ăнăçлăн ертсе пырать. Актюбинск облаçĕнчи Берчогурскри ФЗО шкулĕ забойщиксемпе электро-слесарьсем пулма 250 çын вĕрентсе хатĕрлет. Вĕсем пурте вĕренӳ ĕçне производствăри ĕçпе çыхăнтарса пыраççĕ. Вĕренӳри отличниксем Абылкасимовпа Пионткович юлташсем отбойнăй молотокпа ĕçлеме питех те аван вĕренсе çитнĕ. Вĕсем çитĕннĕ рабочисен ĕç нормисене ытлашшипех ирттерсе тултарса пыраççĕ. Калымскри «Утиный» приискра ĕçлекен çамрăк шахтерсем Рогулинпа Мамаев юлташсем проходкăна хăвăрттăн туса пымалли меслете ĕçе кĕртнĕ, вĕсем хăйсен планĕсене 440-шер процент тултарса пыраççĕ. Молотов ячĕпе тăракан чугунçул çинчи Оловянная депори çамрăк патриотсем—Романенкопа Лазарев юлташсем куллен 4-шар норма туса пыраççĕ.

Совет Союзĕн правительствипе Польша республикин правительстви туслăх çинчен тата пĕр-пĕрне пулăшасси çинчен йышăннă деклараци

СССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕн председателĕ И. В. СТАЛИН юлташпа Ютçĕршыв ĕçĕсен Халăх Комиссарĕ В. М. МОЛОТОВ — пĕр енчен, тата Польша республикин Министрсен Совечĕн председателĕ генерал Вл. СИКОРСКИПЕ Польша республикин ССР Союзĕнчи посолĕ господин С. Т. КОТ—тепĕр енчен, Мускавра ноябрĕн 3-мĕшпе 4-мĕш числисенче хăйсем хушшинче калаçса ирттернĕ хыççăн, декабрĕн тăваттăмĕшĕнче Совет Союзĕн правительствипе Польша республикин правительстви малалла туслăн тата пĕр-пĕрине пулăшса пурăнасси çинчен деклараци йышăнса алă пуснă.

Деклараци çине: СССР правительстви полномочи панипе И. В. СТАЛИН юлташ, Польша республикин правительствишĕн — господин Вл. СИКОРСКИЙ алă пуснă.

Деклараци çине алă пуснă çĕрте çаксем пулнă: СССР енчен — В. М. МОЛОТОВ, Г. М. МАЛЕНКОВ тата ыттисем те. Польша республики енчен—Польша республикин ССР Союзĕнчи посолĕ господин С. Т. КОТ, генерал АНДЕРС, генерал ШИШКО-БОГУШ, полковник ОКУЛИЦКИЙ тата ыттисем те.

Аялалрахра çав деклараци текстне пичетлетпĕр.

Совет Союзĕн правительствипе Польша республикин правительстви туслăх çинчен тата пĕр-пĕрне пулăшасси çинчен йышăннă деклараци

Совет Союзĕн правительствипе Польша республикин правительстви, пĕр-пĕринпе туслă пулса килĕштерсе пурăнма тата пĕрле пулса хĕрӳллĕн çапăçма пĕр кăмăллăн килĕшнĕскерсем, çакăн çинчен пĕлтереççĕ:

1. Нимĕçсен гитлерла империализмĕ этемлĕхĕн чи хаяр тăшманĕ пулса тăрать, — унпала нимĕнле килĕшӳ те пулма пултараймасть.

Совет Союзĕпе Польша республики иккĕшĕ те, Великобританипе тата ытти союзниксемпе пĕрле, Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсем пулăшса пынипе, нимĕç захватчикĕсене татăклăнах çĕнтерсе пĕтĕмĕшпе пĕтерсе тăкичченех çапăçма пулаççĕ.

2. ССР Союзĕпе Польша республикин правительствисем иккĕшĕ те, 1941 çулти июлĕн 30-мĕшĕнче тунă договора пурнăçа кĕртсе пырса, вăрçă вăхăтĕнче пĕр-пĕрне пур енчен те çар пулăшăвĕ парса пыраççĕ. Польша республикин Совет Союз территорийĕ çинче вырнаçса тăракан войскисем нимĕç вăрă-хурахĕсене хирĕç совет войскисемпе пĕрле алла-аллăн тăрса çапăçаççĕ.

Мирлĕ вăхăтра вĕсем пĕр-пĕринпе ырă кăмăллă кӳршĕсем пек туслăн, хăйсем çине илнĕ обязательствăсене тӳррĕн пурнăçа кĕртсе пырса пурăнма пулаççĕ.

3. Вăрçа çĕнтерӳпе вĕçлесе гитлерла преступниксене кирлĕ пек наказани панă хыççăн союзлă государствăсен задачи çирĕп те тĕрĕслĕхлĕ мир тăвасси пулса тăрать. Ăна пур демократиллĕ çĕршывсене пĕр союза пĕрлештернин никĕсĕ çинче пĕтĕм тĕнчери отношенисене çĕнĕлле организациленипе кăна пурнăçа кĕртме пулать. Кун пек организаци тунă чухне мĕнпур союзлă государствăсен коллективлă хĕçпăшаллă вăйĕпе тунă пĕтĕм тĕнчери правăна хисеплесси ĕçе татса парать. Çак условие тытса пырсан кăна Германи варварĕсем аркатса тăкнă Европăна ура çине тăратма тата гитлеровецсем пирки сиксе тухнă катастрофа урăх нихăçан та пулмасла гаранти туса хума пулать.

Совет Союзĕн правительстви полномочи панипе И. СТАЛИН

Польша республикин правительствишĕн Вл. СИКОРСКИЙ.

Мускав, декабрĕн 4-мĕшĕ, 1941 ç.

СССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕн председателĕ И. В. Сталин юлташ патĕнче Польша республикин Министрсен Совечĕн председателĕ генерал Вл. Сикорский ячĕпе пулнă апатлану

1941 çулти декабрĕн 4-мĕшĕнче СССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕн председателĕ И. В. СТАЛИН юлташ Польша республикин Министрсен Совечĕн председателĕ тата Польша республикин хĕçпăшаллă вăйĕсен главнокомандующийĕ генерал Вл. СИКОРСКИЙ ячĕпе Кремльре апатлану туса ирттернĕ.

Апатланура генерал Вл. СИКОРСКИЙ, Польша посолĕ господин КОТ, генерал АНДЕРС, генерал ШИШКО-БОГУШ тата генерал Вл. Сикорскипе пĕрле çӳрекен ытти çынсем те пулнă. Çавнашкалах тата çав апатланура В. М. МОЛОТОВ, Л. П. БЕРИЯ, Г. М. МАЛЕНКОВ, А. И. МИКОЯН, А. С. ЩЕРБАКОВ, Н. А. ВОЗНЕСЕНСКИЙ, Л. М. КАГАНОВИЧ, адмирал Н. Г. КУЗНЕЦОВ, генерал А. М. ВАСИЛЕВСКИЙ, А. И. ШАХУРИН, В. Г. ДЕКАНОЗОВ, генерал П. Ф. ЖИГАРЕВ, генерал Я. Н. ФЕДОРЕНКО тата ытти юлташсем те пулнă. Апатлану туслă обстановкăра пулса иртнĕ.

ЮЛАШКИ СЕХЕТРЕ

Хĕрлĕ Çар чаçĕсем Матвеев Кургана тытса илнĕ

КĂНТĂР ФРОНЧĔ, декабрĕн 5-мĕш. Ирхине 3 сехетре. («Правда» хаçатăн спецвоенкорĕ). Декабрĕн 4-мĕшĕнче Егоров командирăн чаçĕнчи боецсем Матвеев Кургана тытса илнĕ. Фашистсем çапăçу хирне вилнисемпе аманнисене питех те нумай пăрахса хăварнă. Пирĕннисем трофейăсем нумай тытса илнĕ.

М. МЕРЖАНОВ.

Пирĕн чаçсен ăнăçлă контратакисем

СТАЛИНОГОРСК ЕНĔ, декабрĕн 4-мĕш. (ТАСС спецкорĕ). Фашистсене К. хулинчен сирсе ывăтса, Баранов генерал-майорăн чаçĕ, противник пирĕн оборона çине савăлланса кĕнине пĕтерсе тăкас шутпа, кăнтăралла наступлени туса пырать. Сакăр кун хушши ĕнтĕ Зубов тата Князев майорсен утлă гварди подразделенийĕсем, Хĕрлĕ Çарăн ытти чаçĕсем пулăшса пынипе, халăх пурăнакан пĕр пункт хыççăн тепĕр пункта тыта-тыта илеççĕ.

Паян каçалапа Зубов майорăн мухтавлă кавалерисчĕсем К. хулинчен 37 километр кăнтăрарах ларакан пысăк район центрне çурçĕр-хĕвеланăç енчен пырса кĕнĕ.

Тăшман атакисене сирсе янă

КĂНТĂР-ХĔВЕЛАНĂÇ ФРОНЧĔ, декабрĕн 4-мĕш. (**«Правда» хаçатăн спецвоенкорĕ).** Кăнтăр-хĕвеланăç фрончĕн войскисем Е. хулин районĕнче хăватлăн çапăçаççĕ. Çавăнти участоксенчен пĕринче пирĕн чаçсем, ăнăçлă контратака туса, нимĕçсене малалла куçса пыма чарса лартнă. Тăшманăн каялла чакма лекнĕ. Çапла вара фашистсене, хăйсем пысăккăн шанса тăнă вырăнтан, савăлланса кĕнĕ вырăнтан хăваласа кăларнă. Тăшман тепĕр вырăнта пирĕн оборонăна савăлланса кĕме хăтланни те ăнăçсăр пулнă.

К. ялĕн районĕнче нимĕçсене 100 çынна çити пĕтерсе тăкнă, виçĕ оруди, 10 автомашина тытса илнĕ. Н. ялĕн хыçĕнче фашистсене 80 çынна вĕлернĕ, чылай салтаксене тыткăна илнĕ, 7 ручной пулемет тытса илнĕ. Декабрĕн 3-мĕшĕнче каçхине пирĕн разведчиксен группи, партизанла отрядпа пĕрле, С. ялне фашистсенчен йăлтах тасатнă. Разведка тăвакан тепĕр отряд М. ялĕ çине кĕтмен çĕртен пырса тапăннă, ялта вырнаçса тăнă фашистсене 150 çынна пĕтерсе тăкнă.

Ĕнер гвардейски стрелковăй дивизие гвардейски хĕрлĕ ялав панă. Гвардеецсем Сталин юлташ патне çыру çырнă. Вĕсем хăйсен çырăвĕнче фашистсене, вĕсен чĕрĕ вăйĕсемпе техникине татах та пысăкрах хаярлăхпа çĕмĕрсе тăкма шантарса сăмах панă.

Г. ГРИГОРЕНКО.

Отечественнăй аслă вăрçă фрончĕсенче

Кăнтăр фронтĕнчи войскăсем пĕр талăк хушшинче халăх пурăнакан çĕр пункта яхăн тăшманран тасатнă

КĂНТĂР ФРОНЧĔ, декабрĕн 3-мĕш. **(«Правда» хаçатăн спец. военкорĕ).** Кăнтăр фронтĕнчи войскăсем Клейст генералăн бронетанковăй чаçĕсене çавтери хăватлăн пырса çапнă, тăшман халĕ те хăйĕн вăйĕсене йĕркелесе çитерейместь. Хĕрлĕ Çарăн мухтавлă полкĕсем тата дивизийĕсем, пысăк çĕнтерӳ тунипе хавхаланса, фашистсен сапаланса кайнă уйрăм групписене вăйлăн малалла хăваласа пыраççĕ. Тăшман, хăйĕн салтакĕсемпе офицерĕсен пиншер виллисене тата аманнисене, хăйĕн танкĕсене, орудийĕсене, винтовкисене, снарядсем тултарнă ещĕкĕсене, автомобилĕсене пăрахса хăварсах Хĕвеланăçнелле чакать.

Виçĕ кун хушшинче кăна—ноябрĕн 27-мĕшпе 30-мĕш хушшинче—Харитонов генералăн чаçĕсем, малтанлăха шутласа пăхнă тăрăх, нимĕçсем çапăçу хирне пăрахса хăварнă 53 орудие тытса илнĕ. Çав тупăсене халĕ Хĕвеланăçнелле çавăрнă, вĕсенчен каялла таракан мерзавецсем çине хăватлăн персе тăраççĕ. Çавнашкалах 34 танк, 154 автомашина, 58 пулемет тытса илнĕ. Ремизов генералăн чаçĕсем тытса илнĕ трофейăсен хисепĕ те сахал мар. Ростовшăн пынă икĕ кун хушшинчи çапăçура Ремизов командирăн боецĕсем 100 автомашина, 70 мотоцикл, 50 пулемет, 150 автомат, çыхăну пурлăхĕсем, винтовкăсем, снарядсем т. ыт. те тытса илнĕ, кусемсĕр пуçне, 500 автомашина, 25 танк, 250 мотоцикл тата 20 оруди пĕтерсе тăкнă.

Ростовран Таганрога каякан çула чăмăнипех те нимĕçсен çар техникин тата фашистла çарăн чĕрĕ вăйĕн масарĕ теме пулать. Противникăн войскисем Кăнтăр фрончĕн сулахай флангĕнче талккишĕпех каялла чакнине палăртнă.

Иртнĕ талăксем хушшинче фронтăн сулахай енче кĕрешекен войскăсем Миус юханшывĕ еннелле чакакан тăшмана хăватлăн малалла хăваласа пынă. Нимĕçсен чаçĕсем чакакан çулсем тăрăх çулсем хресленсе кайнă кашни вырăнтах йывăç татăкĕ çине хĕвеланăçнелле, «Мариуполь» пунктне кăтартакан паллăсем туса çапса хунă. Çав хула патне илсе пыракан аслă шоссе çулĕ нимĕçсен автомашинисемпе, лавсемпе, техникăпа тата салтаксемпе тулса ларнă. Пирĕн авиаци тăшманăн каялла куçакан войскисене бомбăсем пăрахса пĕтерсе пырать. Нимĕç захватчикĕсене Хĕрлĕ Çар боецĕсем пысăк хавасланăхпа хăвалаççĕ, ылханлă тăшмансене пĕтере-пĕтере тăкаççĕ. Красноармеецсен наступлени малалла туса пырас кăмăл питех те пысăк.

Ку вăхăтчен фашистсем ялсене, хуторсене, станцисене çаратнă, халăха хĕнесе асаплантарнă, çуртсене çунтарнă. Юлашки кунсенче Германи войскисем майракаллă мĕнпур шултра выльăхсене тата лашасене, ялсенчи халăха пурне те хăйсемпе пĕрле илсе каяççĕ. Персе пăрахассипе хăратса, фашистсем халăха окопсем чавма, блиндажсем тума, высотасене çирĕплетме хушаççĕ. Совет Союзĕн Геройĕ Петряковский чаçĕ наступлени туса пыракан фронт умĕнчи халăх пурăнакан мĕнпур пунктсем пушă тăрса юлнă, çулсем çине минăсем хурса тухнă.

Ремизов генералăн чаçĕсем çĕрле тата паян кăнтăрла Дон çинчи Ростовра çĕмĕрсе тăкнă 60-мĕш мотодивизин тата СС «Адольф Гитлер» дивизин юлашки салтакĕсене хăваланă. Арецсен суйласа илнĕ воякĕсем, ку вăхăтчен «никам çĕнтереймен» тесе шутланакансскерсем, каялла тарнă чух та хăйсен пултарулăхне «лайăх» кăтартса параççĕ. Ремизов генералăн боецĕсем паян Миус юханшывĕн хĕвелтухăç çыранĕ патне пырса çитнĕ. Фронтăн çав секторĕнче 30 яла ытла ирĕке кăларнă.

Харитонов генералăн чаçĕсем тăшманăн сапаланса кайнă групписем вăйсăррăн хирĕç тăнине çĕнтерсе, малтанхи пекех ăнăçлăн тапăнса пыраççĕ. Çав районра та пирĕннисем халăх пурăнакан 30 пункта ытла йышăннă. Лопатин генералăн чаçĕсем хĕвеланăçнелле малалла кайса пыраççĕ. Нимĕçсем тунă контратакăсем нимĕнле результат та паман. Çав контратакăсене пурне те сире-сире янă. Тăшмана пысăк çухату кӳнĕ. Лопатин чаçĕсем 20 ытла яла тата хутора йышăннă. Иртнĕ талăксем хушшинче Таганрога каякан çул çинче пирĕннисем халăх пурăнакан çĕр пункта яхăн йышăннă.

Комков командирăн боецĕсем кĕрешекен секторта та тăшман войскисем каялла чакма лекнĕ. Василенко юлташ командир пулса ертсе пыракан Ленин орденлĕ часть паян ирхине, 6 сехетре, нимĕçсен оборонине çĕмĕрсе тăкнă, Д. пунктне, чылай высотасене йышăннă тата çакăнпа чарăнса тăмасăр, фашистсене Миус юханшывĕ патне хăваласа кайнă.

Фронтăн сылтăм енче паян ирхине нимĕç генералĕн Шведлерăн войскисем пирĕн чаçсене атакăласа, П. пунктне йышăнас шутпа наступлени тунă. Наступление сирсе янă.

Вершинин командирăн авиаци чаçĕсем ĕнер нимĕçсенне 7 самолет персе антарнă тата çĕр çинче 14 аэроплана пĕтерсе тăкнă.

Юлашки кунсенче Кăнтăр фронтĕнчи боецсем талли посылкăсемпе парнесем ытларах илсе тăма пуçларĕç. Пурне те вĕсене Дон çинчи Ростова ирĕке кăларнă геройсем патне янă. Посылкăсен, парнесен ăшĕнче çырусем те пур, çав çырусем ылханлă гитлеровецсене çĕнтернĕшĕн савăннине кăтартса параççĕ. Посылкăсенче—свитерсем, кĕпесем, носкисем, тутăрсем, сухал хырмалли хатĕрсем, пигруссем, хăймалатнă сĕт, шоколад. Парнесем Сталинград тата Куйбышев облаçĕсенчен килсе тăраççĕ. Боец патне парне янă алшăллисенчен пĕрин çине пионерка çапла тĕрлесе çырнă: «Манăн ирĕклĕхе сыхлакан хаклă юлташ, çапăçу хыççăн çĕвĕн, шăлăн, çирĕп те тĕреклĕ пул».

М. МЕРЖАНОВ.

Пирĕн чаçсем тăшман хĕснине чарса тăраççĕ

КĂНТĂР-ХĔВЕЛАНĂÇ ФРОНЧĔ, декабрĕн 3-мĕш. (ТАСС). Кăнтăр-Хĕвеланăç фрончĕн чылай участокĕсенче пысăк çухатусене пăхмасăрах Хĕвелтухăçнелле талпăнакан противника хирĕç вăйлă çапăçусем пулса пынă. Пирĕн чаçсем тăшман хĕснине геройла чарса тăраççĕ, тăшмана хăватлăн пыра-пыра çапаççĕ. Фронтăн Н-ски участокĕнче противник малалла кайма хăтланса пăхни ăнăççăр пулнă. Ĕнер Городянский командирăн чаçĕсем стратеги тĕлĕшпе питех те кирлĕ халăх пурăнакан Н. пунктĕнчен тăшмана хăваласа кăларнă. Çапăçура нимĕçсен салтакĕсемпе офицерĕсем 300 çынна çити вилсе юлнă.

Хăватлăн хирĕç тăнине тĕл пулса, противник хăйĕн питех те пысăк çухатăвĕсене пăхмасăр, Е. хулине кăнтăр-хĕвелтухăçĕнчен çавăрса илме шутлать. Пирĕн чаçсем нимĕçсене чарса тăраççĕ, тăтăшах вăйлăн пыра-пыра çапнипе, тăшманăн вăйне хавшатаççĕ.

Артиллеристсем ăнăçлăн кĕрешеççĕ. Паян С. ялĕн районĕнче кĕтмен çĕртен пырса тапăнса, пирĕн артиллеристсем тăшманăн салтакĕсене 700 çынна çити, 7 танк тата 22 оруди пĕтерсе тăкнă.

Фронтăн тепĕр участокĕнче Фиксель командирăн чаçĕнчи боецсемпе тăтăклă контр-наступлени туса чылаях пысăк çитĕнӳсем тунă. Артиллерирен персе тăшманăн огневой точкисене нумай пĕтерсе тăкнă хыççăн, часть противник патнех çывхарнă та çапăçăва кĕнĕ. Пирĕннисем хĕснине чăтаймасăр, нимĕçсем каялла чакнă, çапăçу хирне тăшман хăйĕн вилнĕ тата аманнă салтакĕсемпе офицерĕсене питех те нумай пăрахса хăварнă.

Малиновский командирăн чаçĕсем тăшмана хирĕç ăнăçлăн кĕрешеççĕ. Ĕнер вăй тĕлĕшĕнчен йышлăрах противника хăватлăн пырса çапса, стратеги тĕлĕшпе пысăк вырăн йышăнса тăракан халăх пурăнакан И. пункта йышăнса илнĕ. Трофейăсем тытса илнĕ. Тăшман салтакĕсене йышлăн тыткăна илнĕ.

Кăнтăр-Хĕвеланăç фрончĕн ытти мĕнпур участокĕсенче пирĕн чаçсем хăйсем малтан йышăннă рубежсене хӳтĕлесе тăраççĕ, малти позицире тăракан тата разведка тăвакан отрядсем противника хирĕç кĕрешеççĕ, унăн чĕрĕ вăйне пĕтере-пĕтере тăкаççĕ.

Партизансен отрячĕсен ăнăçлă кĕрешĕвĕ

Нимĕç захватчикĕсене хирĕç çапăçас тĕлĕшпе Ленинград облаçĕн нимĕçсем оккупациленĕ районĕсенче кĕрешекен М. юлташăн партизанла отрячĕ пысăк çĕнтерӳ тунă.

Нумаях пулмасть отряд чугунçул составне крушени тунă. Б. тата М. станцисем хушшинчи участокра операци тĕплĕн хатĕрлесе ăнăçлăн иртернĕ. Салтаксемпе офицерсене лартса фронта, Ленинград патне, каякан çар эшелонне партизансем взрыв туса сирпĕнтерсе янă. Взрывпа пушар пулнă вăхăтра нимĕçсен салтакĕсемпе офицерĕсене 400 çын ытла вĕлернĕ тата амантнă. Паровоза тата вагонсенчен нумайăшне пĕтерсе тăкнă. Взрыв тунипе пула çав участокра поездсем 6 талăк хушши çӳреме чарăнса тăнă.

Партизансен çав отрячех юлашки вăхăтра 129 грузовой тата пилĕк çăмăл автомашина, 9 трактор, 9 оруди, нумай боеприпассем тата нимĕç салтакĕсемпе офицерĕсене темиçе вуншар çынна пĕтерсе тăкнă. (ТАСС).

Тула хулишĕн кĕрешни

ТУЛА, декабрĕн 3-мĕш. (ТАСС). Фронтăн Тула енчи çапăçусем ытларах та ытларах хаярланса пыраççĕ. Противник, темĕн чухлĕ çухату тӳссе те пулин, Тула хулине—вырăссен пăшалсем тата патронсем тăвакан хулине—тытса илме хăтланать.

Ĕнер тулçутипе Тула хулинчен хĕвелтухăçĕнчи тата çурçĕр-хĕвелтухăçĕнчи вырăнсенче хаяр çапăçусем пуçланнă. Пысăк вăйсем, артиллери тата мотопехота пухса, противник пирĕн оборона çине хытă тапăннă. Кăнтăрла, 12 сехет тĕлнелле, 30 танк тата пĕр полк яхăн мотопехота, пирĕн чаçсем тăнă вырăна хĕсĕнсе кĕнĕ те, Тулапа Винев хушшинчи шоссе çулĕ çине тухнă. Пирĕн пехотинецсемпе танкистсем, контратака туса, тăшмана малалла кайма чарса лартнă.

Юнашар участокра Терешков юлташ командир пулса ертсе пыракан стрелоксен чаçĕ, халиччен хи пекех, тăшмана вирлĕн пыра-пыра çапать. Нимĕçсен пирĕннинчен йышлăрах вăйĕсем юханшыв урлă каçмалли вырăн патнелле 10 кун хушши ĕнтĕ тăтăшах талпăнаççĕ, анчах кашнинчех вĕсене каялла сирсе ывăтаççĕ. Ĕнер тăшман юханшыв урлă каçма хăтланса пăхнине те, çавăн пекех, сирсе янă, тăшманăн çухатусем пысăк пулнă.

Иртнĕ каçхине хулана хӳтĕлесе тăракансене хăратма хăтланса, фашистсем Тула хулин халăх пурăнакан кварталĕсем çине ним йĕркесĕр персе тăнă. Анчах часах Мавринпа Бондаренко артиллерисчĕсем вăйлăн пеме пуçланă. Вĕсем, тăшманăн батарейисем тăнă вырăна лайăх пĕлсе çитсе, артиллерирен вăйлăн персе, тăшманăн батарейисене пусарса лартнă.

Фронтăн хĕвеланăç участокĕнче пирĕн войскăсем малтанхи кун йышăннă рубежа çирĕплетеççĕ тата çапăçса разведка тăваççĕ.

Ленинград фронтĕнче

Ленинград фрончĕн пĕр участокĕнче нимĕçсем, хăйсен резервĕсене пухса илсе пырса, И. пункта йышăнса илес тесе наступлени тума хăтланса пăхрĕç. Лейтенант-комсомолец Раежный юлташ командир пулса ертсе пыракан миномет батарейин наблюдательнăй пунктне связной чупса çитрĕ те çул хĕррине тухса çĕнĕ позици йышăнма тата айлăмпа çырма çине персе тăма приказ пани çинчен пĕлтерчĕ.

Вăхăт нумай та иртмерĕ—боецсем ку приказа пурнăçлама та тытăнчĕç. Вĕсем тăшманăн войскисем çине ниçтан çăлăнса юлма çук вăйлă вут-хĕм тăкма пуçларĕç. Çавтери тĕл персе тăнине пула, малалла шăвăнса пыракан фашистсен ирĕксĕрех каялла çавăрăнса тармалла пулчĕ. Ку батарейăра аслă сержант Дорофеев юлташăн расчечĕ питех те лайăх ĕçлет. Дорофеев расчечĕ Рогачев сержантăн расчечĕпе ăмăртать. Наводчик Кондратьев хăйĕн ăсталăхĕпе мĕнпур боец наводчиксене тĕлĕнтерет. Командир приказ пама та ĕлкĕреймест, — Кондратьев юлташ прицелпа угломера шутласа лартнă та. Вăл мĕнле те пулин йăнăш тунă пуль тесе шутлама та кирлĕ мар.

Кондратьев наводчик ĕçе тытăнчĕ пулсан, тăшмана ниçта та çăлăнăç çук, — тет батарея командирĕ.

Мина подносчикĕсем Иванов, Копытов тата ытти юлташсем, тăшман вăйлăн персе тăни çине пăхмасăрах, хăйсен ĕçне лăпкăн туса пыраççĕ. Вĕсем тăрăшса ĕçленине пула, минометсенчен пĕри те пĕр самант та боеприпассемсĕр ларман.

Пĕрре каçхине лейтенант çапла пĕлтерчĕ:

— Ял çывăхĕнчи çырмара фашистсем икĕ миномет батарейи вырнаçтарса лартнă. Батарейăсем патĕнче минăсем çĕклекен нимĕç салтакĕсем тĕрмешеççĕ.

Миномет батарейин командирĕ Раежный юлташ çавăнтах тăшмана мĕнле тĕллесе персе аркатмаллине шутласа кăларчĕ те пеме хатĕрленсе тăчĕ. Малтанлăха пĕр минине кăларса ячĕç. Вăл тĕлленĕ çĕртен кăшт сылтăмарах ӳксе çурăлса кайрĕ. Раежный хăйĕн расчетĕнчи йăнăша тӳрлетрĕ, анчах та пересе пемерĕ, мĕншĕн тесен, фашистсем пытанса пĕтрĕç. Фашистсем, пирĕн чаçсем вĕсен çине пеме пуçларĕç пуль тесе шутласа, нумай вăхăт хушши землянкăсенчен тухмасăр пытанса ларчĕç. Анчах Раежный вĕсенчен чеерех пулчĕ. Вăл, ан тив фашистсем малтанхи мина ăнсăртран килсе ӳкнĕ тесе шутлаччăр, тесе чăтăмлăн кĕтсе тăчĕ. Чăнахах та, нимĕçсем, урăх минăсем пырса ӳкменнине кура, хăюллăнах землянкăсенчен тухса хăйсен батарейи патне пычĕç. Раежный юлташ çакна кăна кĕтнĕ те. Вăл пĕр вăхăтрах пур батарейăсенчен те питĕ вăйлă вут-хĕм тăкма тытăнса тăшмана сунтарма пуçларĕ. Минăсем фашист молодчикĕсем çинех тĕл пырса ӳксе çуралаççĕ. Гитлеровецсем çар хатĕрĕсене пăрахсах тарма тытăнчĕç, анчах та вĕсене пур çĕрте те осколоксем çапса йăвантараççĕ. Вĕсенчен хăшпĕрисем кăна чĕррĕн хăтăлса юлма пултарчĕç.

Лейтенант-комсомолец Раежный юлташăн миномет батарейи, гитлерла ирсĕрсене çапла нимĕн хĕрхенмесĕр пĕтерсе пырса, тăван хулана сыхласа тăрать.

АРДАМАТСКИЙ.

Ливи фронтĕнчи вăрçă ĕçĕсем

ЛОНДОН, декабрĕн 3-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентствин корреспонденчĕ çапла пĕлтерет: нимĕçсен Роммель генерал ертсе пыракан 15-мĕш тата 21-мĕш бронетанковăй дивизийĕсем вăйлă çапăçусем хыççăн Тобрукран 24 миль хĕвелтухăçнелле тăракан Заафран пунктĕ патĕнче пĕр-пĕринпе пĕрлешнĕ. Апла пулин те, Англи войскисен тĕп вăйĕсем халиччен хи пекех Тобрукпа çыхăну тытса тăраççĕ. Сиди-Резеха тата Бир-Эль-Хамида каллех Роммель чаçĕсем тытса илнĕ.

Англи командованийĕн представителĕ каланă тăрăх, нимĕçсем юлашки çапăçăва хăйсен мĕнпур танкĕсене кĕртсе янă, анчах та вĕсем тунă çитĕнӳ вăл маневрлă вăрçăри уйрăм эпизод çеç пулса тăрать.

Малалла çав корреспондентах Инди войскисен Пенджаб полкĕн икĕ батальонĕ, Англи танкĕсем пулăшса пынипе тата дивизионнăй артиллери пит те тĕл пере-пере пулăшнипе, Либиан — Омар пунктне (Сиди-Омартан инçех мар) тытса илни çинчен пĕлтерет. Либиан-Омара илнĕ чухне вĕсем унти нимĕç çарĕсен гарнизонĕ вăйлăн хирĕç тăнине çĕнтернĕ. Корреспондент каланă тăрăх, Ливири вăрçă ĕçĕсем мĕнле пыни уçăмлă мар, анчах та халĕ ĕнтĕ нимĕçсем, хăйсем тухас тесен, хĕвеланăç еннелле татса тухма пултараççĕ пулмалла. Юлашки вăхăтчен вĕсен çапла татса тухма май пулман, çакăнпа пĕрлех тата хăйсен чаçĕсене пулăшма хĕвеланăçĕнчен те войскăсем яма пултарайман. Анчах та нимĕçсем хăйсен войскисем валли апат-çимĕçпе вăрçă хатĕрĕсем тăратас ĕçре пысăк йывăрлăхсемпе тĕл пулма пултараççĕ. Халиччен кунта вĕсем малтан хатĕрлесе хунă запассемпе усă курнă. Корреспондент каланă тăрăх, кунта Англи империйĕн çарĕсен танксем, малтанхи пекех, нимĕçсеннинчен ытларах шутланаççĕ.

Рейтер агентствин пĕлтернĕ тăрăх, англичансен Ливире мĕн чухлĕ танк пĕтни çинчен тата вĕсен мĕн чухлĕ тыткăна лекни çинчен нимĕçсем кăтартса панă цифрăсене Лондонра пулма пултарас çук суя цифрăсем тесе шутлаççĕ.

Ливие Германи войскисене илсе пыни

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 4-мĕш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентствин Анкарари корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, Балкан çĕршывĕсенчен тавăрăнакан çынсем çапла каласа параççĕ: юлашки 22 кун хушшинче Скопле (Югославия) урлă Салоникине Германи войскисем ларса пыракан тата çар материалĕсем тиенĕ 3—4 поезд иртсе кайнă. Çав войскăсемпе çар материалĕсене суднăсемпе тата самолетсемпе Ливие куçараççĕ.

Германири выçлăхлă хĕл

Германи хаçачĕсем пĕлтернĕ тăрăх, Германире сивĕсем пуçланнă, çавна пула халăхшăн çĕнĕ йывăрлăхсем тухса тăнă. Хаяр сивĕ пуçланнă пирки халăха продовольстви парса тăрасси татах та ытларах начарланнă. Çĕрулмисем уях юлнă, çавăнпа халăх халĕ шăннă çĕрулми кăна илме пултарать. Анчах çав çĕрулми те çителĕклĕ мар. Германи влаçĕсем çĕрулмине перекетлесси çинчен тăтăшах асăрхаттараççĕ. Çăкăр магазинĕсем умĕнче выçă халăх шавлать. Чылай районсенче халăх эрни-эрнипе нимĕнле çу та илеймест. Юлашки вăхăтра продовольствипе спекуляци тăвасси вăйланнă. Выçлăх пирки çĕршывра чирлекенсен, уйрăмах туберкулез чирĕпе чирлекенсен, шучĕ ӳссех пырать. (ТАСС).

Испанире „доброволецсем“ пухас кампани пĕтсе ларнă

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 2-мĕш. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» хаçатăн Гибралтарти корреспонденчĕ çапла пĕлтерет: юлашки вăхăтра Испанири радиостанцисем Хĕвелтухăç фронтĕнче вилнĕ испанецсен ячĕсене пĕлтерме пуçларĕç. Çакăнпа пĕрлех радиостанцисем ăшă тумтирпе шурă кĕпе-йĕм татрашĕ пухса пама чĕнеççĕ, вĕсем фронтра халех ăшă тумтир пит те кирли çинчен каласа параççĕ. Нумаях пулмасть Испанире Хĕвелтухăç фронтне яма çĕнĕ дивизи тумашкăн «доброволецсем» пухасси çинчен пĕлтернĕ, анчах та ку призыв намăсла пĕтсе ларнă. Дивизие ирĕклĕн кĕме килĕшекенсем çук пирки, Испани влаçĕсем халĕ ĕнтĕ çав дивизие тĕрмесенче ларакан çынсене пухса организацилесшĕн.

Гитлер Франци умне тăратнă требованисем

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 4-мĕш. (ТАСС). Вашингтонра эрнере пĕрре тухса тăракан «Форрейн корреспонденц» бюллетень çапла пĕлтерет: Виширен илнĕ хыпарсем тăрăх, Гитлер Францие тĕнчĕл держависен союзĕ çумне пĕрлештерме, Германие Францин флочĕпе усă курмашкăн ирĕк пама тата Германи войскисене Францин Африки урлă Ливие куçармашкăн ирĕк пама ыйтса требовани тăратнă.

Çакăнпа килĕшмесессĕн Гитлер Францин оккупациленмен зонине войскăсем ярассипе хăратать.

„Комсомол Чувашии“ бронепоезда тума укçа-тенкĕ пухаççĕ

ЕТĔРНЕ. Районри ĕçсыннисем бронепоезд тума 35 пин тенкĕ укçа пухнă. Укçа-тенкĕ пухас ĕçе комсомолецсемпе çамрăксемсĕр пуçне ватă колхозниксем те активлăн хутшăнаççĕ.

Кăкшăмри 55 çулти колхозник Федоров бронепоезд тума 50 тенкĕ укçа панă чухне çапла каларĕ: «Тăван çĕршывăн оборонине тĕреклĕтнĕ çĕре пама эпĕ нимĕн те хĕрхенместĕп. Усал тăшмана çапса çĕмĕрме эпир Хĕрлĕ Çара пулăшма тивĕçлĕ», терĕ.

Çак колхозри комсомолецсем Петров, Иванова юлташсем 30-шар тенкĕ, Солнцева юлташ 20 тенкĕ панă.

Бронепоезд тума Полянка колхозĕнче 2.300 тенкĕ, Стрелецкра—2030 тенкĕ, Никольскинче—1240 тенкĕ пухнă.

* * *

ÇĔРПУ. «Большевик» промартельри комсомолецсемпе çамрăксем чĕнсе каланине хапăл туса, районри ĕçсыннисем бронепоезд валли укçа-тенкĕ пухас ĕçе активлăн хутшăнаççĕ. Паянхи куна районĕпе 9.107 тенкĕ пухнă. Вăл шутран профтехшкулăн коллективĕ 1200 тенкĕ, хулари вăтам шкулта вĕренекенсемпе учительсем пĕр пин тенкĕ, «Перламутр» фабрикинче ĕçлекенсем 700 тенкĕ пухса панă. Укçа-тенкĕ пухас ĕç малалла пырать.

Г. ПЕТРОВ.

* * *

ХĔРЛĔ ЧУТАЙ. Районри ĕçсыннисем «Большевик» промартельри комсомолецсемпе çамрăксен пуçарăвне хапăл туса йышăнчĕç.

«Комсомол Чувашии» бронепоезда тума укçа-тенкĕ пухас ĕçе çамрăксемпе пĕрле ваттисем те активлăн хутшăнаççĕ. Районĕпе халь 30 пин тенкĕ ытла пухăннă. Вăл шутран «Сталь» ялхуçалăх артелĕнче — 1.110 тенкĕ, «Красный партизан» колхозра — 1.120 тенкĕ пухнă. Хĕрлĕ Чутайри вăтам шкулта вĕренекенсемпе учительсем 1.500 тенкĕ, лесхозра ĕçлекенсем 1.200 тенкĕ укçа хывнă. Укçа пухас ĕç малалла пырать.

Хор кружокĕн паха ĕçĕсем

Комсомольскинчи вăтам шкулта вĕренекен ачасем хор кружокĕ организациленĕ. Унта оборона юррисене юрлама вĕренеççĕ. Хор кружокĕ 2 хутчен (Комсомольскинче, Кĕçĕн Çĕрпӳеленче) концерт панă. Юрласа панăшăн пухăннă 50 тенкĕ укçана хор кружокĕ оборона фондне хывнă.

Юрă юрласа парасси пысăк пултарулăхпа иртет. Шкул дирекцийĕ лайăх юрлакан 13 ачана тав тунă. Уйрăмăнах Г. Харитонова, А. Староверов, А. Васильев. З. Осипова, О. Коновалова вĕренекенсем аван юрлаççĕ.

В. ВИКТОРОВ.

Йĕлтĕрсене харпăрхăйĕн мĕнле тумалла

Йĕлтĕрсене хурăн, вĕрене, хурама е тата хыр йывăççисенчен тăваççĕ. Йĕлтĕр тумалли йывăç пĕр туратсăр, хулăнăшĕ 15—20 сантиметр пулмалла. Йĕлтĕрсене лайăх типĕтнĕ, хулăнăшĕ 4—6 сантиметрлă хăмаран та тума юрать.

Йĕлтĕр тăвас ĕçе çакăнтан пуçламалла: 10 сантиметр сарлакăш, 3—4 сантиметр хулăнăшĕ брусоксем тумалла. Брусок тăршшĕ 2 метра яхăн пулмалла.

Саваласа якатнă брусоксене кăмака çинче типĕтме юрать. Типĕтесси 4 кунтан пуçласа 9 куна çитиччен пымалла. Брусоксем типсе çитсен, вĕсене саваласа якатса йĕлтĕрĕн малтанхи формине кĕртмелле.

Унтан пĕр-пĕр савăт-сапа çине вĕри шыв ярса, 30—50 минута хушши йĕлтĕр вĕçĕсене çав вĕри шыв çинче тытмалла. Çапла тунă хыççăн йĕлтĕрсене ятарласа тунă калăп çинче авма юрать. Калăпне кашни çын çăмăллăнах тума пултарать. Йĕлтĕрсене васкамасăр, пĕр пек авмалла, авнă чухне йывăççи ан çурăлтăр. Авнă хыççăн йĕлтĕрсене каллех 3—4 куна типĕтме хумалла.

Çакăн хыççăн тин вара йĕлтĕрсене малалла тума тытăнмалла.

Йĕлтĕрĕн аял енчи шăвакан сийне çурма авăнчăк стамескăпа саваласа 1,5—2 миллиметр тарăнăш, 10—15 миллиметр сарлакăш лакăм тумалла.

Ура вырнаçмалла вырăнта урана тăхăнтармалли чĕн валли 4—5 миллиметр сарлакăш шăтăк тумалла. Çав шăтăка йĕлтĕрĕн малти пайĕ кăштах тапса илмелле пултăр тесе виçсе тумалла.

Йĕлтĕре малтан кăмакапа плита çинче е кăвар çинче ăшăтнă вĕри смалапа сăхăнтармалла. Смалана пĕр пек ярса тăрса, йĕлтĕр тĕттĕм хăмăр тĕслĕ пуличченех сăхăнтармалла. Унтан йĕлтĕрсене пĕрле çыхмалла та йĕлтĕр пуçĕсен варрине тĕкĕ лартмалла. Йĕлтĕрĕн ура вырнаçмалли вырăнне резина е шуç çапмалла. Нӳрĕрен е шыв сăхасран сыхланма йĕлтĕрсене çиелтен лакпа е олифпа сĕрме юрать.

Йĕлтĕр туйисен ункисене йăмра е пилеш йывăççинчен тумалла. Вĕсен диаметрĕ 15—18 сантиметр пулмалла.

Йĕлтĕр валли сирĕн чĕн çук пулсан, ун вырăнне 2—3 сантиметр сарлакăш крассин фителĕпе усă курма пулать.

Майор Н. А. ШИШЕНКОВ.

Комсомол активĕн районри пухăвĕ

СОВЕТСКОЕ. Ноябрĕн вĕçĕнче комсомол активĕн районри пухăвĕ пулса иртрĕ. Пухура Оборонăн Государственный Комитечĕн Председателĕ И. В. Сталин юлташ 1941 çулти ноябрĕн 6-мĕшĕнче тунă доклада пурнăçа кĕртесси çинчен сӳтсе-яврĕç.

Пухура ВЛКСМ райком секретарĕ Д. Шевер юлташ доклад туса пачĕ. Вăл хăйĕн докладĕнче Сталин юлташ лартнă задачăсем çинче чарăнса тăчĕ. Тухса калаçакан юлташсем те çав задачăсене пурнăçлас тĕлĕшпе мĕнле ĕçлемелли çинчен каларĕç.

Çакăнпа пĕрлех пуху «Комсомол Чувашии» ятлă бронепоезда тума укçа пухас ĕçе вăйлатма кирлине палăртса хăварчĕ. Хăшпĕр комсомолецсем бронепоезд тума çавăнтах укçа пама пулчĕç. Тимофеев, Орлова, Миронова, Васильев, Никитин, Андреев, Скворцов юлташсем уйăхри ĕç укçин çуррине пама йышăнчĕç.

Л. АЛЕКСЕЕВА.

Боецсем патне—парне

ПЕРВОМАЙСКОЕ. Пĕрре каçхине «Октябрь» колхозри хĕрачасем хăйсен юлташĕ комсомолка Вера Рябчикова патне чылайăн пуçтарăннă. Сăмах майĕн çамрăк хĕрачасен Сталин юлташ Мускав Совечĕн чаплă ларăвĕнче тунă доклад çинчен калаçу хĕрсе кайнă. Вĕсем Сталин юлташ фронта пулăшма чĕннине лайăх астуса юлнă. Унтан комсомолка Лена Косойкина хăйĕн юлташĕсене Сталин юлташăн сăмахĕ çине ĕçпе ответлеме чĕннĕ. Вăл çамрăн алшиш-чăлха çыхса боецсем патне парне яма сĕннĕ. Ытти хĕрачасем юлташăн шухăшĕпе килĕшнĕ.

Килĕшнипе çеç мар, вĕсем ĕçе тытăннă. Хăйсен килĕсенчен çăм пуçтарнă, колхозран 10 килограмм илнĕ. Унтан, ĕçрен пушансан, кашни каç Вера Рябчикова патне пухăнма пуçланă. Ĕçчен хĕрачасем çăма чавнă, арланă, алшиш-чăлхине те хăйсемех çыхнă. Ĕç вĕресе кăна тăнă, мĕншĕн тесен кашниех ытларах тата çемçе те илемлĕрех çыхма тăрăшнă, пĕр-пĕринпе ăмăртнă.

Тепĕр темиçе кунтан хĕрачасем Вера Рябчикова патне каллех пуçтарăннă. Халь ĕнтĕ вĕсем çăм арламан, алшиш çыхман, хатĕр пулнă юр пек шурă та çемçе 11 мăшăр алшиш-чăлхана майлаштарса ещĕке чикнĕ, посылка тунă. Хăшпĕрисем боец патне çапла çыру çырнă:

«Хаклă боец! Пирĕн çак пĕчĕк парне эпир сана юратнине пĕлтертĕр, санăн шăнса кайнă аллуна ăшăттăр. Пирĕн парне сана хăвăн килне, аннӳне, йăмăкна, арăмна, юлташна аса илтертĕр. Вĕсем яланах шухăшпа санпа пĕрле, сан çинчен шухăшлаççĕ. Гитлерла çынçиенсене пĕр хĕрхенӳсĕр пĕтер, çĕнтерӳпе хăвăртрах киле таврăн».

Çырăва пурне те илтĕнмелле вуласа тухнă та, хĕрачасем кашниех алă пуснă. Унтан тăп-тăп çапса лартнă ещĕке çыхăну уйрăмне кайса боец патне янă.

Т. КАРАСЕВА.

Авăн çапса пĕтернĕ колхозсен йышĕ ӳсет

ИШЛЕЙ. **(Телефонпа).** Районри чылай колхозсем ялхуçалăх çулне ăнăçлăн вĕçлесе пыраççĕ. Вĕсем халĕ общественнăй фондсем туса, тупăшсене валеçсе пама хатĕрленеççĕ. Авăн çапса пĕтернĕ колхозсен шучĕ кашни кунах хутшăнса пырать. Авăн çапас ĕç Чурачăк ялсоветне кĕрекен колхозсенче тата «Çĕньял», Карл Маркс ячĕпе тăракан колхозсенче хĕрӳллĕн пулса пырать. «Çĕньял» колхозра виçĕ бригада, кашнинчех пĕрер молотилка. Колхозниксемпе колхозницăсем авăн çапма çурçĕрте тухаççĕ те каçченех ĕçлеççĕ. Нормăна тултарса ĕçлекенсем çĕнĕ йĕрке тăрăх ĕçкунĕсĕр пуçне тĕштырă илеççĕ.

Машинно-тракторнăй станцин машиновечĕ Родионов юлташ кăтартуллăн ĕçлет. Вăл «Тукас», Ильич ячĕпе тăракан колхозсенче авăн çапса пĕтернĕ. Халĕ «Мотор» колхозра çапать.

Хăшпĕр колхозсенче МТС молотилкисем çаплах начар ĕçлеççĕ-ха. Акă, Çатракассинчи «Красный танк» колхозра пĕр эрне хушши ĕнтĕ сложнăй молотилкăпа йĕркеллĕ ĕçлеймеççĕ.

К. ФЕДОРОВ.

Вкладчиксем

СОВЕТСКОЕ. Перекет кассине укçа-тенкĕ хуракансен йышĕ кунран-кунах ӳссе пырать. Нумаях пулмасть гражданин Е. перекет кассине пырса 1325 тенкĕ хыврĕ. Вăл: «Манăн укçа тăшмана хирĕç кĕрешнĕ çĕрте çĕнтерӳ тума пулăшĕ»,—терĕ. Çавăн пекех А. юлташ 1000 тенкĕ, В. юлташ—1000 тенкĕ. С. юлташ—1000 тенкĕ, К. юлташ —1000 тенкĕ, тата ытти юлташсем те чылай укçа хыврĕç.

Я. СИГАЙ.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

ТРЕБУЮТСЯ
СЛЕСАРИ-ВОДОПРОВОДЧИКИ,
ТОКАРИ, РЕВОЛЬВЕРЩИКИ,
ФРЕЗЕРОВЩИКИ (1-го РАЗРЯДА
И ВЫШЕ), ИСТОПНИКИ.
Обращаться:
Ленинградская ул., д. № 33.
5—5

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редактор заместителĕн — 3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, ялхуçалăхĕпе промышленность пайĕсен — 6—83, çырусемпе рабселькорсен пайĕн — 2—30, дежурнăйăн — 6—23, «Ленин çулĕпе» журналăн — 0—85, издательство конторин—0—23.

НТ 6527

Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР. Заказ № 651. Ф б. 58 - 84 п. л.